

Ларіонова А. С.,

старший викладач кафедри
обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

НОВІ ФОРМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Загальні вимоги до ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні визначено в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV.

З метою гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності українських підприємств з вимогами міжнародних стандартів наказом Мініфіну від 07.02.2013 № 73 (далі — Наказ № 73) було затверджено Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1) на заміну одразу п'яти стандартам:

- П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- П(С)БО 2 «Баланс»;
- П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати»;
- П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів»;
- П(С)БО 5 «звіт про власний капітал».

Відповідно, новий стандарт увібрав суть усіх перелічених стандартів із урахуванням деяких вимог МСФЗ.

Найбільш знаковими змінами можна назвати такі:

1. Дано визначення поняття «інший сукупний дохід» відповідно до чинної редакції міжнародних стандартів. Так, під іншим сукупним доходом розуміються доходи і витрати, які не включено до фінансових результатів підприємства: результат дооцінки необоротних активів, актуальні прибутки-збитки, результат переведення звітності в іншу валюту подання тощо.

Фактично інший сукупний дохід — це ті зміни, що відбулись у капіталі підприємства не в результаті безпосередньої господарської діяльності підприємства, не в результаті операцій з акціонерами/учасниками, а як наслідок зовнішніх факторів, на які керівництво підприємства має дуже обмежений вплив.

2. Змінено назви звітів. Так, Баланс має другу назву — Звіт про фінансовий стан, а Звіт фінансові результати — назву Звіт про сукупний дохід.

3. Прийнято нові форми фінансової звітності, які розміщено в додатку 1 до НП(С)БО 1. Але на відміну від П(С)БО 2—5,

НП(С)БО 1 не містить розшифровки щодо заповнення статей кожної з чотирьох форм звітності.

4. Підприємствам дозволено більше не наводити у звітності статті, за якими відсутня інформація до розкриття, та об'єднувати малозначні статті з іншими подібними за природою. Натомість рекомендується додавати інші суттєві статті із збереженням їх назв і коду рядка з переліку статей, наведених у додатку 3 до НП(С)БО 1.

5. Звіт про рух грошових коштів дозволено скласти одним із двох способів: за прямим або непрямим методом на вибір підприємства.

6. Річний Звіт про власний капітал необхідно скласти у двох примірниках: за звітний і попередній роки.

7. Стало обов'язковим розкриття у примітках детальної інформації про облікову політику підприємства та її зміни.

8. Відповідно до пунктів 7-9 НП(С)БО 1 додатково у примітках до фінансової звітності має наводитися інформація про засновників, поточних акціонерів/учасників та інша інформація про розмір, рух і структуру капіталу.

9. Для складання консолідованої фінансової звітності затверджено окремі форми, що містяться у додатку 2 до НП(С)БО 1. Окрім слова «консолідований» у назвах звітів вони містять інформацію про гудвіл, неконтрольовану частку та інші статті, характерні для об'єднань бізнесу.

10. НП(С)БО 1 також містить норми щодо особливостей застосування МСФЗ.

Інші нововведення:

— деталізовану «шапку» відтепер має лише Баланс (Звіт про фінансовий стан). Решта форм у вступній частині містять лише назву і код підприємства, назву звіту та звітну дату чи період;

— нумерація статей у формах звітності відтепер складається з чотирьох цифр, перша з яких показує порядковий номер звіту, друга — порядковий номер розділу звіту, дві останні — номер статті;

— положення більше не містить інформацію про звітні періоди, про порядок подання звітності, визначення основних принципів бухгалтерського обліку, а лише містить посилання на чинне законодавство.

При складанні фінансових звітів підприємства можуть включати до фінансових звітів додаткові статті у порядку, визначеному національними положеннями (стандартами), у разі якщо стаття відповідає таким критеріям:

- інформація про неї є суттєвою;
- оцінка статті може бути достовірно визначена.

Перелік додаткових статей наведено у додатку 3 до НП(С)БО 1. Найбільші зміни торкнулися Балансу.

Відтепер запаси дозволяється наводити одним рядком.

Інвестиційна нерухомість, довгострокові біологічні активи та дебіторська заборгованість у Балансі відображаються одним рядком за балансовою вартістю без наведення інформації про їх історичну вартість, накопиченої амортизації чи резервів на знецінення. Але ця норма діє тільки, якщо інвестиційна нерухомість і довгострокові біологічні активи оцінюються за справедливою вартістю. Проте, якщо вони оцінюються за первісною за первісною вартістю, наводиться залишкова вартість, а також у описуваних рядках з додатку 3 до НП(С)БО 1 первісна вартість і сума зносу.

Витрати майбутніх періодів більше не є окремим розділом Балансу, а складовою частиною поточних активів; відповідно, доходи майбутніх періодів — статтею поточних зобов'язань.

Кошти можна наводити у Балансі одним рядком без розподілу за валютами та без виділення готівки в касі.

Забезпечення майбутніх виплат розділені між поточними та довгостроковими забезпеченнями у відповідних розділах зобов'язань замість окремого розділу пасивів.

Дебіторська та кредиторська заборгованість за розрахунками з податку на прибуток виділяються в окремі статті Балансу.

Підприємства більше не зобов'язані показувати у Балансі стан розрахунків з пов'язаними особами як окремі статті, хоча відповідні статті за необхідності слід резервувати у додатку 3 до НП(С)БО 1.

Звіт про фінансові результати також зазнав суттєвих змін.

Виручка від реалізації тепер показується чистою сумою одним рядком без ПДВ, інших утримань і повернень.

У Звіті більше немає рядків про надзвичайні прибутки та збитки. І це відповідає міжнародній практиці.

Додатково до Звіту включено таблицю розрахунку Іншого та Загального сукупного доходу з переліком, аналогічним до зазначеного за МСФЗ.

Звіт більше не містить форм для розкриття податкових різниць, як того вимагала попередня редакція.

Підприємствам дозволено складати Звіт про рух грошових коштів не лише прямим методом, але й непрямим. Тобто шлях коригування прибутку до оподаткування спочатку на суму не

грошових доходів і витрат, а потім — на суму змін у робочому капіталі. Кілька років тому непрямий метод був єдиним дозволеним методом складання Звіту про рух грошових коштів.

Основна відмінність нової форми Звіту за прямим методом — це укрупнення статей. Тобто більше не треба розподіляти надходження між авансами та погашенням дебіторської заборгованості, передплатами сплаченими та погашення існуючих зобов'язань, виділяти всі суттєві платежі до бюджету тощо. Також вилучено статтю про придбання та продаж майнових комплектів.

З форми Звіту про власний капітал вилучено кілька зайвих рядків. Статті «Статутний капітал» і «Пайовий капітал» об'єднано в одну — «Зареєстрований капітал», а замість «Інший додатковий капітал» введено статтю «Капітал у дооцінках». Решта — без змін.

Таким чином, Наказом № 73 загальні вимоги до складання українськими підприємствами фінансової звітності та її форми приведені у відповідність до чинних вимог міжнародних стандартів.

Вимоги нового НП(С)БО 1 не поширюються на суб'єктів малого підприємництва, які подають звітність згідно з П(С)БО 25.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом МФУ від 07.02.2013 № 73.

3. П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єктів малого підприємництва»: затверджено наказом МФУ від 25.02.2000 № 39.

УДК 657

Левицька С. О.,

д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту,
Національний університет водного
господарства та природокористування

ІНТЕГРОВАНА СИСТЕМА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ: МЕТОДИЧНА, ТЕХНОЛОГІЧНА ТА АДМІНІСТРАТИВНА СКЛАДОВІ

З метою досягнення системності в управлінні необхідно дотримуватись основного закону організації як системи — закону синергії, який полягає в тому, що сума властивостей організова-